

महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१
कृत्रिम यंत्राची खरेदी दुरुस्ती इत्यादीवरील खर्चाची प्रतिपूर्ती
एकत्रित आदेश

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक : एमएजी १०९९/ प्र.क्र.२१८/आरोग्य-३
भंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- १६ ऑगस्ट, १९९९

निर्णय :- महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१च्या तरतुदीस अनुसरून कृत्रिम यंत्राची खरेदी व दुरुस्ती संदर्भात तसेच निरनिराळी उपकरणे या संदर्भात शासनाने निर्गमित केलेल्या शासन निर्णय क्र.(१)एमएजी १०८६/४९०७/ आरोग्य-९, दिनांक २३.६.८८ (२) क्र.एमएजी १०८६/ ४९०७/ आरोग्य-९, दिनांक ३० एप्रिल, ९१ (३) क्र.एमएजी १०९९/ २५३०/ सीआर २२१/९१, आ.७, दिनांक २४ फेब्रुवारी, ९३, (४) एमएजी १०९६/ ८७५/ सीआर ३८/ आरोग्य-७, दिनांक २१ जून, ९७ मधील आदेश अधिक्रमित करून पुढील प्रमाणे आदेश निर्गमित करण्यात येत आहेत.

शासकीय कर्मचारी व त्यांच्या कुटुंबियास सोबतच्या यादीमध्ये (परिशिष्ट "अ") नमूद केलेले कृत्रिम अवयव/उपयंत्रे यांची खरेदी / जुन्या ऐवजी नवीन खरेदी / दुरुस्ती/ समायोजन यांवरील खर्चाची प्रतिपूर्ती देय आहे.

२. महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ नुसार मान्यताप्राप्त असलेल्या रुग्णालयातील संबंधीत विशेषज्ञाने या उपकरणांवरील खरेदी / जुन्याऐवजी नवीन खरेदी / दुरुस्ती/समायोजना आवश्यक म्हणून प्रमाणित केल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय राहिल. वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या सल्ल्यानुसार करावयाची दुरुस्ती समायोजन हे संबंधीत रुग्णालयाच्या ऑर्थोपेडीक विभागाचे प्रमुख, वैद्यकीय महाविद्यालयाचे प्रमुख तसेच महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ नुसार मान्यताप्राप्त असलेल्या रुग्णालयातील प्रमुख जिल्हा शल्य चिकित्सक यांच्या सल्ल्याने करण्यात येईल. तथापि प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या सल्ल्याने जेव्हा कृत्रिम उपयंत्राची दुरुस्ती किंवा काही बदल करावयाचा असेल तेव्हा ही खात्री करणे आवश्यक आहे त्या यंत्राची दुरुस्ती किंवा त्यावरील बदलांचा खर्च हा, जुन्याऐवजी नवीन उपयंत्र खरेदी केले असते तर जितका खर्च आला असता त्यापेक्षा कमी असावा.

३. शासकीय कर्मचारी व त्यांचे कुटुंबियास श्रवणयंत्रावरील किंमतीची प्रतिपूर्तीही अनुज्ञेय राहिल. मात्र ही प्रतिपूर्ती जिल्हा शल्यचिकित्सक, वैद्यकीय महाविद्यालयांचे अधिष्ठाते, महिला रुग्णालयांचे अधीक्षक यांच्या शिफारशीन्वये अनुज्ञेय राहिल. श्रवणयंत्राची रक्कम संबंधीत शासकीय कर्मचार्यास न देता ती मंजूरी प्राधिकार्याकडून परस्पर पुरवठा एजंटस देण्यात येईल.

४. असे निदर्शनास आले आहे की, काही उपयंत्रे व उपकरणे हृदयावरील शस्त्रक्रिया, बायपास कॉरोनरी सर्जरी, मुत्रपिंड रोपण व तशाच प्रकारच्या मोठ्या शस्त्रक्रियांसाठी अत्यंत आवश्यक असतात. अशा प्रकारची उपयंत्रे, उपकरणे पुन्हा वापरात आणता येत नाहीत. म्हणून शासन आता असे आदेश देत आहे की, महाराष्ट्र राज्य सेवा (वैद्यकीय देखभाल) नियम -१९६१ नुसार मान्यताप्राप्त असलेल्या खाजगी /शासकीय व आकस्मिकता प्रसंगी उपचार घेतलेल्या खाजगी रुग्णालयातील प्राधिकृत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी विविक्षीत उपकरणे उक्त शस्त्रक्रियांसाठी आवश्यक असल्याचे व ती पुन्हा वापरात आणता येणार नसल्याचे प्रमाणित केले तर त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्तीही अनुज्ञेय राहिल.

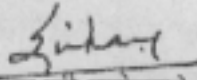
एच-६४२(ए)(३५००-८-९९)-१

Medical Reimbursements

20030820131249001 - 1900
DBB

५. सोबतच्या यादीत नमूद केलेली इंट्रा ऑक्युलर लेन्स भारतीय बनावटीची असणे अत्यावश्यक राहिल. कारणपरत्वे परदेशी बनावटीची इंट्रा ऑक्युलर लेन्स खरेदी केल्यास त्यावरील खर्चाची प्रतिपूर्ती भारतीय बनावटीच्या इंट्रा ऑक्युलर लेन्सच्या खर्चाशी सीमित राहून करण्यात येईल. येणाऱ्या फरकाचा भार संबंधित शासकीय कर्मचाऱ्यास सोसावा लागेल. कोणत्याही परिस्थितीत परदेशी बनावटीच्या इंट्रा ऑक्युलर लेन्सच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय रहाणार नाही. या आदेशान्वये भारतीय बनावटीच्या इंट्रा ऑक्युलर लेन्सच्या खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय ठरविण्यात आली असली तरी खाजगी रुग्णालयात इंट्रा ऑक्युलर लेन्स बसविण्यावरील केलेल्या खर्चाची, त्यावरील औषधोपचाराची अथवा मोतिबिंदू शस्त्रक्रियेवरील खर्चाची प्रतिपूर्ती अनुज्ञेय रहाणार नाही.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(एल.जी.इम्पेवार)

महाराष्ट्र शासनाचे अवर सचिव

प्रति,

मुख्य सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

सचिव, (सर्व मंत्रालयीन विभाग), मंत्रालय, मुंबई.

सचिव, राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई (दोन प्रती)

मुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मुंबई

मुख्यमंत्र्यांचे खाजगी सचिव, मुख्यमंत्री सचिवालय, मुंबई

मंत्री (आरोग्य) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

राज्यमंत्री (आरोग्य) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई

सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहाय्यक

मुख्य सचिवांचे स्वीय सहाय्यक, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

- सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (५ प्रती)
- सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई (१० प्रती)
- सेंटलमेंट कमिशनर अॅण्ड डायरेक्टर ऑफ लॅंड रेकॉर्ड्स, पुणे (२ प्रती)

विभागीय आयुक्त (सर्व) (प्रत्येकी २ प्रती)

जिल्हाधिकारी (सर्व) (प्रत्येकी २ प्रती)

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व) (प्रत्येकी ५ प्रती)

महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखा व परिक्षा)मुंबई (२ प्रती)

महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखा व परिक्षा)नागपूर (२ प्रती)

सहसंचालक, अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई (१० प्रतीद)

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई (१० प्रती)

चिफ ऑडिटर, लोकल फंडस् अकाउंटन्टस्, मुंबई (१० प्रती)

कोषागार अधिकारी (सर्व) (प्रत्येकी ५ प्रती)

संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई (५० प्रती)

संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई (५० प्रती)

संचालक, आयुर्वेद, मुंबई (२५ प्रती)

संचालक, राज्य कामगार विमा योजना, मुंबई (२५ प्रती)

व्यवस्थापकिय संचालक, हाफकीन बायो-फार्मास्युटिकल कॉर्पोरेशन, परेल, मुंबई (२ प्रती)

अतिरिक्त संचालक, आरोग्य सेवा (सर्व)

महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क मंत्रालय, मुंबई (५ प्रती)

सहसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व)

उपसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व)

अधिष्ठाता, शासकिय वैद्यकिय महाविद्यालय, (सर्व)

जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)

जिल्हा शल्यचिकित्सक, जिल्हा रुग्णालय (सर्व)

• प्रबंधक, मुंबई उच्च न्यायालय, मुंबई (५ प्रती)

• प्रोथोनोटरी व सिनियर मास्टर, मुंबई उच्च न्यायालय, मुंबई (५ प्रती)

वित्त विभाग (कार्यासन सेवा ५), मंत्रालय, मुंबई (१० प्रती)

व्यवस्थापक, शासकिय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई

सर्व कार्यासन अधिकारी, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

सर्व मंत्रालयीन विभाग (आस्थापना कार्यासन), मंत्रालय, मुंबई (५० प्रती)

२. मंत्रालयीन विभागाच्या सर्व आस्थापना कार्यासनास विनंती करण्यात येते की, त्यांनी शासन निर्णयाच्या प्रती त्यांच्या सर्व संबंधित कार्यासनाना पाठवाव्यात. तसेच संबंधित कार्यासनाने त्यांच्या अधिपत्याखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख यांना पाठवाव्यात.

प्रत :- निवड नस्तो (महत्वाचे आदेश), सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

निवड नस्तो (आरोग्य-३) सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई

• (पत्राने)

APPENDIX - "A"

List of Equipments/Appliances accompanied to Government Resolution No.
MAG1099/CR-218/PH-3 Dated 16.8.1999

<u>Sr.No.</u>	<u>Names of Artificial Appliances</u>
---------------	---------------------------------------

1	Unilateral long leg brace without hip joint
2	Hip joint with pelvic band
3	Spinal Brace
4	Unilateral short leg brace
5	Shoe or Boot-protective or aiding to paralysed or weak leg
6	Bilateral hip joint with pelvic band/weak leg
7	Bilateral long leg brace without hip joint
8	Bilateral short leg Brace
9	Lumbe-sacral or spinal support or Back support
10	Taylor's Brace
11	Milwaukee brace
12	Mermaid splint
13	Posterior slab
14	Cervical Brace four post
15	Rigid Cervical Collar with head extension
16	Cervical Collar
17	Dynamic Splint (Aluminium)
18	Cook-up Splint (Plain-aluminium)
19	Cook-up Splint (plastic) or long opponens
20	Turn Buckle Splint
21	Nuckle Bender Splint
22	Anterior knee Guard Splint
23	Denis Brown Splint
24	Congenital Talipes Equino Varus/Valgus Splint
25	Short Opponens P.V.C. (Plastic)
26	Knee Cage
27	Long Opponens with M.P. Fl. Bar and finger
28	Extension (Plastic) Dynamic
29	Boot with C&E heel and arch support
30	C&E Heel
31	Arch Support
32	M.T. pad
33	M.T.E. Raising
34	T.Strap
35	Sponge heel
36	Wedge 1/8
37	Universal raising 1
38	Foot drop splint
39	Below knee prosthetics (P.T.B. Type prosthetics)

APPENDIX - "A"

<u>Sr.No.</u>	<u>Names of Artificial Appliances</u>
40	A.K. prosthetics
41	Aluminium adjustable above knee right splint
42	Plastic shoulder abduction splint
43	Plaster of Paris or Gypsona cast
44	Modified shoes
45	Below Elbow Prosthetics
46	Hooks
47	Cosmetic Hand
48	Splint for C.D.H.
49	Splint for Elbow
50	Above Elbow and below elbow porsthetics
51	Corset
52	Wheel Chair
53	Protective shoes with microcellular rubber without nails often with additional gadgets like adjustable springs and rockers.
54	Crutches
55	Walking iron with plaster Casts
56	Calipers
57	Braces
58	Artificial -limbs
59	Heart Pace maker
60	Pulse Generator
61	Haemo Dyalysis
62	Inhaler
63	I.V. Sets
64	Scal Veins needle
65	Extra Cap Cathetor
66	Disposable Syringe and needle 10 c.c. And 2 c.c.
67	All type of infusion to transfusion
68	Guard wire (T.shape)
69	Intra-Ocular Lens (Indian)